

Ta'lim sohasida sun'iy intellekt.

Toshpo'latova Madina Avaz qizi

Toshkent davlat iqtisodiyot universiteti

E-mail: tashpulatovamadina137@gmail.com,

telefon: +998 90 970 23 41

sun'iy intellekt kafedrasi dotsenti

Mannanova Shohida G'aybullayevna

Toshkent davlat iqtisodiyot universiteti

E-mail: shahidik@mail.ru

telefon: +998 93 511 21 67

Annotatsiya: maqolada muallif sun'iy intellektning ta'limdagi o'rni va maqsadini aniqlashga, shuningdek uni ushbu sohaga kiritishning ijobiy va salbiy tomonlarini tahlil qilishga harakat qiladi.

Kalit so'zlar: ta'lim, sun'iy intellekt, talabalar, oliy o'quv yurtlari, axborot texnologiyalari.

Sun'iy intellektni (AI) ta'lim sohasiga integratsiyalashuvi tez o'sib borayotgan tendentsiya bo'lib, u bizning o'rganish va o'qitish uslubimizda inqilob qilishi mumkin. Sun'iy intellekt ta'limning turli sohalarida, masalan, shaxsiylashtirilgan ta'lim, baholash va repetitorlikda qo'llanilishi mumkin. Ushbu maqolada biz ta'limda sun'iy intellektidan foydalanishni ko'rib chiqamiz va uning afzalliklari va kamchiliklarini ko'rib chiqamiz.

Sun'iy intellektning ta'limdagi eng muhim afzalliklaridan biri bu har bir talaba uchun o'rganishni shaxsiylashtirish qobiliyatidir. Sun'iy intellekt algoritmlari o'quvchilarning shaxsiy ehtiyojlarini qondirish uchun moslashtirilgan o'quv dasturini yaratish uchun o'rganish uslubi, afzalliklari va ish faoliyatini tahlil qilishi mumkin. Ushbu yondashuv talabalarga o'z tezligida o'rganishga va ularni eng ko'p qiziqtiradigan mavzular va mavzularga e'tibor berishga yordam beradi.

Natijada, talabalar ko'proq jalb qilinadi, rag'batlantiriladi va ma'lumotni yaxshiroq eslab qolishadi.

Sun'iy intellekt, shuningdek, shakllantiruvchi baholarning samaradorligi va aniqligini sezilarli darajada oshirish potentsialiga ega. Talabalarning javoblarini tahlil qilish va tezkor fikr-mulohazalarni taqdim etish orqali sun'iy intellekt o'qituvchilarga talabalar kurashayotgan sohalarni aniqlashga va ularning ta'lim usullarini ehtiyojlariga moslashtirishga yordam beradi. Bundan tashqari, sun'iy intellektga asoslangan baholashlar Real vaqt rejimida o'quvchilarning yutuqlari to'g'risidagi ma'lumotlarni taqdim etishi mumkin, bu esa o'qituvchilarga taraqqiyotni kuzatish va ma'lumotlarga asoslangan ta'lim qarorlarini qabul qilish imkonini beradi. Sun'iy intellekt, shuningdek, o'qituvchilar va xodimlarni yanada muhim vazifalarga e'tibor qaratish uchun ozod qilish orqali oliy o'quv yurtlarini boshqarishda yordam berishi mumkin. Masalan, sun'iy intellektga asoslangan chatbotlar talabalarning so'rovlariga javob berish, qabul jarayonida yordam berish va talabalar ma'lumotlarini boshqarish uchun ishlatilishi mumkin. Bu ma'muriy jarayonni yanada tartibli va samaraliroq qilish orqali vaqtni tejash va samaradorlikni oshirishi mumkin.

Sun'iy intellektga asoslangan ta'lim tizimlari tobora ommalashib bormoqda, chunki ular o'quvchilarga shaxsiylashtirilgan qo'llab-quvvatlash va fikr-mulohazalarni taqdim etadi.

Ushbu tizimlar o'quvchining o'rganish uslubiga moslasha oladi, ularning rivojlanishini kuzatib boradi va ularga qiyinchiliklarini engishga yordam beradigan maqsadli ko'rsatmalar beradi. Bundan tashqari, sun'iy intellekt o'qituvchilari 24/7 mavjud va ularga istalgan joydan kirish mumkin, bu esa ta'limni yanada qulay va qulay qiladi. Sun'iy intellekt ta'limga sezilarli ta'sir ko'rsatadigan yana bir yo'nalish — bu o'quv o'yinlarini ishlab chiqish. Sun'iy intellekt algoritmlari talabalarni tanqidiy fikrlashga va muammolarni hal qilishga majbur qiladigan juda qiziqarli va interaktiv o'yinlarni yaratishi mumkin. O'yinni o'rganish o'quvchilarga o'rgangan narsalarini Real hayot stsenariylarida qo'llash,

ularni ijodiy fikrlashga va amalda o'rganishga undash imkoniyatini berishi mumkin.

Sun'iy intellekt ta'lim uchun juda ko'p potentsial afzalliklarga ega bo'lsa-da, e'tiborga olish kerak bo'lgan ba'zi kamchiliklar ham mavjud. Sun'iy intellektning ta'limdagi ba'zi afzalliklari quyidagilardan iborat:

- Baholash samaradorligi va aniqligini oshirish va boshqalar harbiy aloqa;
- Har bir talaba uchun individual ta'lim;
- Talabalar uchun qulaylik va qulaylik;
- Talabalarning faolligi va motivatsiyasini oshirish;

Biroq, ba'zi kamchiliklarni ham hisobga olish kerak, shu jumladan:

- Amalga oshirish va texnik xizmat ko'rsatishning yuqori narxi
- Texnologiya va Internetga qaramlik
- Maxfiylik muammolari
- Algoritmarda tarafkashlik ehtimoli

Oliy ta'limda sun'iy intellektning asosiy muammolaridan biri bu talabalar ma'lumotlarining maxfiyligi va xavfsizligi. Sun'iy intellekt algoritmlari o'quvchilarning katta hajmdagi ma'lumotlarini to'plashi va tahlil qilishi sababli, ushbu ma'lumotlarni ruxsatsiz kirish va noto'g'ri foydalanishdan himoya qilishni ta'minlash muhimdir. Oliy ta'limda sun'iy intellektning yana bir muammosi-bu tarafkashlik va kamsitish xavfi. Sun'iy intellekt algoritmlari ma'lumotlardagi mavjud buzilishlarni davom ettirishi mumkin, bu esa o'quvchilarga nisbatan adolatsiz va tengsiz munosabatda bo'lishga olib keladi. Shu sababli, shaffof, mas'uliyatli va xolis bo'lgan sun'iy intellekt tizimlarini ishlab chiqish orqali ushbu muammolarni hal qilish muhimdir.

Xulosa qilib aytganda, sun'iy intellektning ta'limga integratsiyalashuvi bizning o'rganish va o'qitish uslubimizda inqilob qilishi mumkin. Sun'iy intellekt o'quvchilarga shaxsiylashtirilgan o'rganish tajribasi, aniq va samarali baholash, maqsadli qo'llab-quvvatlash va fikr-mulohazalarni taqdim etishi mumkin. Biroq, sun'iy intellektning mumkin bo'lgan kamchiliklarini hisobga olish va uning mas'uliyatli va axloqiy tarzda amalga oshirilishini ta'minlash juda muhimdir.

Sun'iy intellektning ta'limga integratsiyalashuviga ehtiyotkorlik bilan yondashish kerak va talabalar va umuman ta'lim tizimiga foyda keltirishini ta'minlash uchun uning afzalliklari va kamchiliklari o'rtasidagi muvozanatni saqlash kerak.

Foydalanilgan Adabiyotlar:

1. Makk A. A. sun'iy intellekt inson aql-idrokidan oshib ketishga qodirmi? // URL: <https://elibrary.ru/item.asp?id=29167840/>
2. Adaptiv o'rganish-adaptiv o'rganish / / URL: https://ru.qwe.wiki/wiki/Adaptive_learning/
3. Tsarev R. yu., Tynchenko S. V., Gritsenko S. N. axborot-ta'lim resurslaridan foydalangan holda moslashuvchan o'qitish-texnologik muhit // fan va ta'limning zamonaviy muammolari. — 2016. — № 5.; URL: <http://science-education.ru/ru/article/view?id=25227>
4. Olga Tarakanova. Adaptiv ta'lim nima va nima uchun u bizning maktablarimizni, universitetlarimizni va hatto uni o'zgartiradi-line kurslari // pichoq-2018// URL: <https://knife.media/adaptive-learning/>